Ünnepélyesen átadták az 1868-ban készült Sigl-féle kézisajtót a zirci Ciszterci Műemlékkönyvtárban

2025/07/04

Az esemény kiemelt jelentőségű volt a nyomdászattörténet, az ipartörténet és a nemzeti kulturális örökség szempontjából is: egy 157 éves, máig működő nyomdagép került különleges helyszínre, a bakonyi apátság falai közé.

[1]

2025. június 30-án, hétfőn délután 13 órakor ünnepélyes keretek között adták át az 1868-ban készült Sigl-féle kézisajtó-berendezést az MNMKK OSZK Ciszterci Műemlékkönyvtárában, Zircen. **[2]** [2]Az esemény kiemelt jelentőségű volt a nyomdászattörténet,

az ipartörténet és a nemzeti kulturális örökség szempontjából is: egy 157 éves, máig működő nyomdagép került különleges helyszínre, a bakonyi apátság falai közé.

[3]

[4]

[5]

[6]

A rendezvényt **Gerencsér Judit,** az MNMKK OSZK általános főigazgató-helyettese nyitotta meg, aki köszöntőbeszédében hangsúlyozta, hogy a Sigl-féle sajtó nem csupán technikai műtárgy, hanem szimbolikus ereklye is, amely az információ demokratizálódásának és a nyomtatás kultúrájának egyik kulcsfontosságú eszköze volt. Mint elmondta: „Ma Zircen, ebben a kivételes és kiváló közgyűjteményben, egy történelmi falakkal övezett térben, közösen ünnepelhetjük a magyar nyomdászattörténet egyik kivételes darabjának új otthonra találását.” Kiemelte, hogy a XIX. században e kézisajtó az innováció és a sokszorosítás eszköze volt, amely révén az ismeretek egyre több emberhez juthattak el.

A szerkezet most méltó helyre került, a zirci Ciszterci Műemlékkönyvtárba, ahol a ciszterci rend évszázadok óta képviselt tudásközpontú értékrendjével összhangban a könyvkultúra, a tudás és a hit egységét szimbolizálja. Hangsúlyozta, hogy az eszköz nemcsak bemutatási, hanem oktatási, múzeumpedagógiai és közösségépítő célokat is szolgálhat majd.

Az esemény tudományos súlyát emelte **dr. Vizkelety Andrásné Ecsedy Judit**, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a nemzeti könyvtár nyugalmazott tudományos kutatója, nyomdászattörténész és bibliográfus előadása, amely a kézisajtó és gyártója, Georg Sigl életútját és munkásságát mutatta be. A közönség egyebek mellett megtudhatta, hogy Sigl Bécsben, Bécsújhelyen és Berlinben is működtetett gyárakat, és nemcsak kézi- és gyorssajtókat, hanem gőzmozdonyokat is előállított. Egyedülálló gépgyártási tapasztalata és újító szelleme révén jelentős szereplője volt a korabeli európai ipari fejlődésnek. A sajtó, amely az erőátvitel mechanizmusára épül, kis erővel is nagy nyomást képes kifejteni – ezzel vált hatékonnyá a tömeges sokszorosítás folyamatában.

[7]

[8]

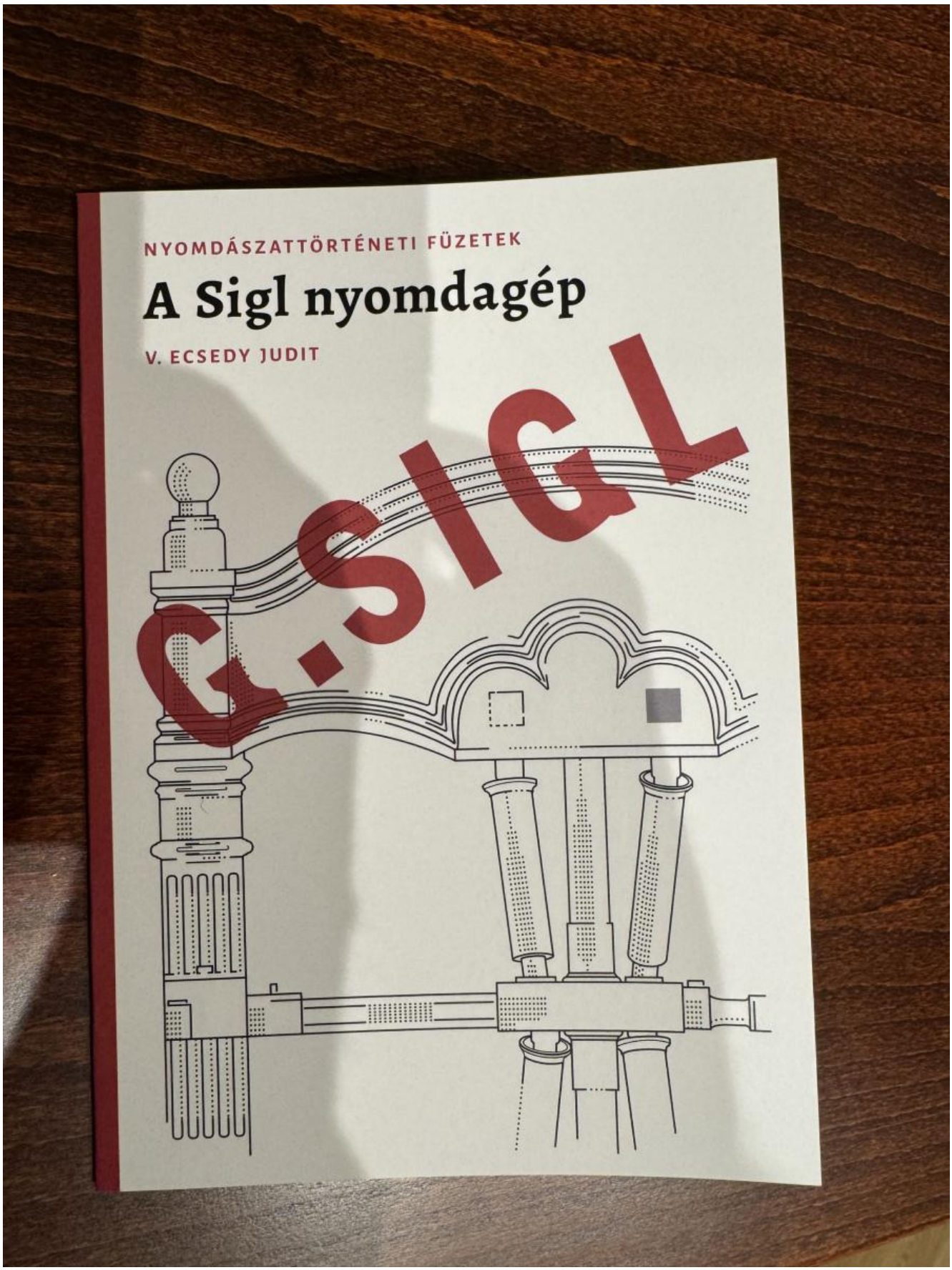

[9]

A Sigl-féle kézisajtó története kalandokban bővelkedik: évtizedeken át használták a Szikra

Lapnyomda gépparkjában, majd megmentették a megsemmisüléstől, és többek gondos őrzése után jutott el mostani, végleges helyére. A gépet szétszedve szállították a Bakonyba, ahol újra összeszerelve most már a Ciszterci Műemlékkönyvtárban kap helyet. Mellé került egy közel másfél évszázados betűszekrény is, amelynek darabjai kézzelfogható módon teszik élményszerűvé a tipográfia világát.

Az ünnepségen jelen volt Matusek-Faludi Viktória, a *Magyar Grafika* [10] főszerkesztője, Kacsala István, Zirc város polgármestere, valamint a házigazda, Németh Gábor, a Ciszterci Műemlékkönyvtár igazgatója is.

A résztvevők nemcsak a gép működését láthatták bemutatón, hanem Németh Gábor jóvoltából megismerhették az intézményt is, amely a ciszterci örökség és a magyar könyvkultúra egyik legnemesebb gyűjtőhelye.

A Sigl-féle kézisajtó homlokzatán az 1868-as évszám látható, öntöttvas szerkezete 860 kilogrammot nyom. Művészien kidolgozott formái az iparművészet és a mérnöki precizitás találkozását példázzák. Mégis, legnagyobb értéke abban rejlik, amit képvisel: az információhoz való hozzáférés lehetőségét, a nyomtatás szabadságát és azt a közvetítő szerepet, amelyet a könyvek és újságok betöltöttek a társadalom életében.

Aki végigsiklik tekintetével a gép ívelt formáin, megérzi: a nyomdászmesterség nemcsak technikai, hanem szellemi teljesítmény is volt. A kézisajtó nem pusztán tárgy – élmény, amelyen keresztül megérthetjük, hogyan vált a nyomtatás a tudás terjesztésének egyik legfontosabb eszközévé.

[11]

[12]

[13]

[14]

[15]

[16]

Kapcsolódó tartalom:
A Sigl-féle kézisajtó átadása [17]

V. Ecsedy Judit: A Sigl nyomdagép [18]
2025/07/04 - 12:49

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/uennepelyesen-atadtak-az-1868-ban-keszult-sigl-fele-kezisajtot-zirci-ciszterci-muemlekkonyvtarban_250630

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_02.jpg
[2] https://oszk.hu/ciszterci_muemlekkonyvtar
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_10.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_11.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_08.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_07.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_04.jpg
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_05.jpg
[9] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_06.jpg
[10] https://mgonline.hu/
[11] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_01.jpg
[12] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_14.jpg

[13] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_15.jpg
[14] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_17.jpg
[15] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_13.jpg
[16] https://oszk.hu/sites/default/files/Sigl-fele-kezisajto-atadasa_Zirc_250630_03.jpg
[17] https://oszk.hu/rendezvenyek/sigl-fele-kezisajto-atadasa_250630
[18] https://mgonline.hu/system/articles/3201/articles_3201_original.pdf?1751015363
[19] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[20] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon